

Використана література.

1. Гросул В.А. Формування маркетингової конкурентної стратегії підприємств роздрібною торгівлі: монографія / В.А. Гросул, Л.О. Попова, К.А. Коженко. – Х.:ХДУХТ, 2012. – 247 с.
2. Ларіна Я. С. Формування та механізми реалізації маркетингових стратегій в агропродовольчому підкомплексі АПК: монографія/ Я.С. Ларіна . – К.: Преса України, 2008. – 344 с.
3. Страпчук, С. І. Впровадження маркетингової стратегії в діяльність сільськогосподарських підприємств: метод. реком. / розроб. С.І. Страпчук; за ред. д-ра екон. наук, доц. Д.В. Шияна; Харк. нац. аграр. ун-т. – Х., 2013. – 26 с.

Моделювання функціонування центрів механообробки для пошуку напрямків сталого розвитку підприємств машинобудування
*Телепнева О.С., к.е.н., ст. викладач каф. менеджменту і адміністрування
Національного фармацевтичного університету
olgatelepneva86@gmail.com*

Центр механообробки, що поєднує в собі механообробне робоче місце та робітника, який працює на ньому, є атомарною одиницею механообробної виробничої системи промислового підприємства. Ця атомарність (неподільність) означає, що центр механообробки є мінімальною системною одиницею, до якої може бути поділена без втрати системної виробничої функції механообробна виробнича система промислового підприємства, оскільки ані робоче місце, ані робітник окремо не мають таких системних властивостей, які має центр механообробки [1].

Конкурентоздатність продукції промислового підприємства обумовлюється можливістю виготовлення продукції потрібної для покупця (ринку) якості (Quality - якість) за прийнятну для покупця ціну (Cost - ціна) та в потрібній для покупця кількості к обумовленому часу (Delivery - постачання) [3, с.8]. Можливості виконання цих умов, в значній мірі, закладаються саме центрами механообробки. Таким чином, сталий розвиток промислового підприємства, одним з наочних показників котрого є підвищення конкурентоздатності підприємства, неможливий без постійного удосконалення виробничої системи та центрів механообробки.

Будь який процес удосконалення потребує визначення шляхів досягнення цілі та критеріїв для оцінки ступеня досягнення цілі. Одним з основних напрямків для цього є моделювання об'єкту. Складну систему можна представити в графічному вигляді як ланцюг, кожна ланка якого впливає на результат функціонування всієї системи. Автором цього виду системного аналізу є Е. Голдратт – автор «Теорії обмежень» [2]. Основні ідеї цієї теорії полягають в тому, що:

- систему можна представити у вигляді ланцюга;

- ефективність діяльності всієї системи обмежуються ефективністю діяльності т.з. «слабкої» ланки – «обмеження системи»;

- будь-які покращення всіх ланок крім «слабкої» не призводять до покращення ефективності ланцюга;

- покращення «слабкої» ланки підвищує ефективність системи, призводячи до появи іншої ланки, яка стає новим «обмеженням системи»;

- процес пошуку та усунення «обмежень системи» має бути постійним, виводячи «обмеження системи» на її периферію (у систему більшого рівня ієрархії - «надсистему»).

Слід зазначити, що ланцюг, який моделює об'єкт, зазвичай, складається як з послідовних, так й паралельних ланок-факторів.

Будь-яка з послідовних ланок безпосередньо впливає на результат функціонування всього ланцюга (об'єкта). Вплив на загальний результат паралельних ланок менш однозначний. Групу паралельних ланок можна замінити однією «умовною послідовною ланкою», властивості якої визначаються на основі властивостей відповідних паралельних ланок за певною функціональною залежністю (яка часто включає операції підсумовування). Таким чином весь ланцюг можна звести до послідовності ланок (реальних та умовних). Певну послідовність ланок також можна поєднати у одну «умовну послідовну ланку». Це дозволяє зменшувати (згортати модель) або збільшувати (розгортати) ступінь деталізації моделей окремих ланок. Отже модель є відкритою для подальшого розвитку та удосконалення відповідно до вимог певного аналізу.

Графічному представленню моделі об'єкта у вигляді ланцюга відповідає математична модель (функціональна залежність) для розрахунку характеристик об'єкта в залежності від впливу факторів-ланок ланцюга.

Функція, що описує результат функціонування ланцюга з послідовних ланок, має наступний вигляд:

$$R = \prod_{n=1}^N \Phi_n \quad (1)$$

де: R - результат функціонування об'єкта, представленого у вигляді ланцюга;

Φ_n – вплив n-ланки ланцюга (n-фактора) на результат функціонування об'єкта;

N - кількість ланок-факторів (реальних та умовних).

Перелік факторів впливу, їхні взаємозв'язки є специфічними як для певного об'єкта, так й для певної процедури його моделювання, що обумовлено низкою чинників, серед яких:

- різні ступені деталізації об'єкта під час створення моделі;

- різні зони впливу на фактори для суб'єкта моделювання;

- наявність емпіричних даних про вплив факторів на результат, яка дозволяє спростити модель, виключивши з її складу фактори, вплив яких на результат є незначним.

Це призводить до різноманітності таких моделей, загальними вимогами до яких є:

- адекватність моделі реальному об'єкту (перелік факторів та зв'язки між ними в ланцюгу, а також функціональні залежності для приведення паралельних ланок до «умовної послідовної ланки»);

- відповідність факторів реальним об'єктам та коректне врахування впливу фактора на результат;

- достатній ступінь деталізації для вирішення прикладної задачі.

- Серед прикладних задач, які вирішуються за допомогою математичних моделей об'єкта, поважне місце займають задачі аналізу впливу зміни фактору або групи факторів на результат функціонування об'єкта.

Такі задачі дозволяють:

- вивчати результат дії на функціонування об'єкта змін факторів, на які неможливо вплинути;

- виявляти такі комбінації найдоцільніших змін факторів, які дозволять покращити результати функціонування об'єкта.

Проаналізувавши особливості існуючих систем техніко-економічних показників функціонування виробничої системи та окремих її складових, автор прийшов до висновку про їхню недостатню інформативність, яка не дозволяє адекватно оцінювати зміни виробничої системи та вплив на неї оточуючого середовища. Тому автором було запропоновано ввести показник рентабельності функціонування центру механообробки – показник з розмірністю грн./грн., який дозволяє порівнювати ефективність діяльності різних центрів механообробки [4].

Для цього показника розроблено відповідну ланцюгову модель, до складу якої увійшли компоненти, що відображають вплив складових центру механообробки та його оточення на якість продукції, матеріальні та часові витрати на її виготовлення – тобто чинники конкурентоздатності підприємства. В моделі враховано взаємний вплив в матеріальному та часовому вимірі елементів центру механообробки та його середовища на рентабельність функціонування. Це відповідає системним особливостям центру механообробки, якості якого не зводяться до сукупності властивостей його складових.

За допомогою математичної моделі для обчислення рентабельності можна порівнювати різні одиниці обладнання, що застосовані у виконанні певної технологічної операції, або результати застосування однієї одиниці обладнання для різних технологічних операцій. Ще одним напрямком є порівняння різних варіантів удосконалення центру механообробки (або виробничої системи в цілому) для пошуку більш доцільних.

Список використаних джерел:

1. Бубенко П.Т. Центр механообробки – елементна складова механообробної виробничої системи / П.Т.Бубенко, О.С.Телепнева // «Економіка розвитку» - Харків: Вид. ХНЕУ. – №2/2011 (58) - с.93-95

2. Голдратт Э. М. «Цель. Процесс непрерывного совершенствования» The Goal: A Process of Ongoing Improvement : пер. с англ. / Э. М. Голдратт, М. Кокс Д. -«Издательство «Попурри» - 2007. - 496 стр.

3. Маасаки Имаи Гемба Кайдзен: Экономичный поход к управлению, основанный на здравом смысле: пер. с англ. / Маасаки Имаи Гемба Кайдзен – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005 г. – 346 с.

4. Телепнева О.С. Застосування моделі рентабельності функціонування механообробного робочого місця для обґрунтування вибору напрямків його удосконалення / О.С. Телепнева // Труды VII –ї міжнародної науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2010» - Харків НТУ «ХПИ» - 2010р. -с.118-121

Процес формування стратегії підприємства

*Филипенко О.М., к.е.н., професор кафедри економіки та управління
Харківського державного університету харчування та торгівлі
emfil@ukr.net*

Прискорення змін в економіці, що пов'язані з глобалізацією діяльності, появою нових технологій, посиленням конкуренції на ринках ресурсів та готової продукції обумовлюють необхідність пристосування підприємств до змін оточуючого середовища, прогнозування своїх дій і розробки стратегії розвитку на майбутнє.

Формування стратегії підприємства є одним із ключових методологічних питань стратегічного управління. Однак підходи до формування стратегії неоднозначні. Існує безліч різних концепцій формування стратегії підприємства.

На можливості використання різних підходів до розробки стратегії вказував Г. Мінцберг [1]. Він описує три основні моделі: планову, підприємницького типу і навчання на досвіді.

Ці моделі акцентують увагу на підприємницькому підході до процесу планування, що відрізняє процес розробки цілей в умовах довгострокового планування (формальний, раціоналістичний процес) від стратегічного (із використанням широкого спектра формальних і неформальних методів). У сучасній теорії стратегічного управління є прихильники різних підходів, що виступають із різкою критикою протилежних поглядів.

Їх можна розділити на дві групи: поведінковий і раціоналістичний.

Поведінковий – це підхід, що використовує методи ідентифікації системних норм поведінки, які діють в організації. Головне при цьому – швидка реакція на проблеми, що виникають відповідно до критеріїв прийнятних для установлення відношень. Представники цього напрямку Г. Саймон, Дж. Марч і Р. Сайерт. В основу підходу лягла теорія коаліцій, тобто узгодження інтересів різних груп. Об'єктом управління при такому підході служить підприємство як соціальна система, а критерієм оцінки результативності стратегії служить підвищення ефективності діяльності підприємства через задоволення інтересів працівників. Недоліком, такого підходу є те, що він рідко дозволяє з достатньою чіткістю оцінювати альтернативи та наслідки обраних стратегій, останні в основному більш задовольняють обмеженням, чим максимізації мети [2]. Послідовники